

Bistånd i internationellt samarbete i brottmål för praktiker

Europeiska rättsliga nätverket och Eurojust

Vad kan vi göra för er?

6 May 2014

Introduktion

Dessa anvisningar har tagits fram av Joint EJM-Eurojust Task Force (JTF). De syftar till att bistå praktiker vid beslut om huruvida ett ärende ska hanteras av EJM eller Eurojust. Anvisningarna ska också säkerställa att EJM och Eurojust hanterar ärenden inom deras mandat genom att använda tid och resurser effektivt och att dubbelarbete förhindras.

Anvisningarna ger praktiker i medlemsstaterna information om den service och det bistånd i internationellt samarbete i brottmål som EJM och Eurojust kan tillhandahålla. De behandlar också frågan om hur Eurojust National Coordination System (ENCS) ska användas.

De är inte avsedda att ersätta några inhemska bestämmelser eller riktlinjer angående fördelning av ärenden mellan EJM och Eurojust.

I Vad är det europeiska rättsliga nätverket?

EJM är ett nätverk av nationella kontaktpunkter för att underlätta rättsligt samarbete i brottmål.

De nationella kontaktpunkterna utgörs av åklagare, undersökningsdomare eller andra personer som nästan uteslutande arbetar med ärenden med internationellt samarbete. De nationella kontaktpunkterna utses av varje medlemsstat från centralmyndigheten eller annan myndighet som ansvarar för internationellt rättsligt samarbete, vad avser både de generella kontaktpunkterna och de särskilda kontaktpunkterna för grov organiserad brottslighet såsom korruption, droghandel och terrorism. EJM består av mer än 300 nationella kontaktpunkter i de 28 medlemsstaterna. Bland kontaktpunkterna utser varje medlemsstat en EJM National Correspondent. En Tool Correspondent utses också av varje medlemsstat för att ta hand om ärenden som är relaterade till EJM's elektroniska verktyg.

EJM:s sekretariat är beläget i Haag och utgör den administrativa delen av EJM. För att säkerställa ett nära samarbete mellan Eurojust och EJM, utgör sekretariatet en del av Eurojusts personal, men fungerar som en separat enhet. EJM:s sekretariat ansvarar bland annat för att ge stöd till de nationella kontaktpunkterna så att de kan fullgöra sina uppgifter, för att upprätta, underhålla och förbättra EJM:s webbplats och dess operativa elektroniska verktyg samt för den övergripande förvaltningen av EJM.

Mer detaljerad information om EJM:s sekretariat hittar du på http://www.ejm-crimjust.europa.eu/ejm/EJM_Sekretariat.aspx, eller genom att kontakta EJM:s sekretariat på ejm@eurojust.europa.eu.

Vad kan EJM göra för dig?

Om du behöver hjälp från EJM, ska du antingen kontakta kontaktpunkterna i ditt land eller en kontaktpunkt i det land som ärendet rör. Du kan hitta mer detaljerad information om kontaktpunkterna på EJM webbplats - <http://www.ejm-crimjust.europa.eu/ejm/>. Tillgång nås genom nationella myndigheter.

EJN ska användas i följande situationer:

- ***För att identifiera behöriga myndigheter utomlands för att möjliggöra direkt kommunikation***

På EJN webbplats, www.ejn-crimjust.europa.eu, kan du hitta en elektronisk atlas för begäran om ömsesidig rättslig hjälp (MLA) och en atlas för europeisk arresteringsorder (EAW). Båda dessa atlaser hjälper dig att få adresser och telefon/faxnummer till behöriga myndigheter utomlands. De viktigaste delarna av atlaserna är översatta till alla EU:s officiella språk. Om du inte skulle hitta den kontaktinformation du behöver i atlasen, kan du be en EJN kontaktpunkt i din medlemsstat att tillhandahålla den omedelbart. Listan över EJN kontaktpunkter är lösenordsskyddad av säkerhetsskäl – men är tillgänglig för EJN kontaktpunkterna i ditt eget land. Du bör därför be om hjälp med kontakt med EJN i en annan medlemsstat, det bästa sättet är då att vända sig till dina nationella EJN-kontaktpunkter.

- ***För att underlätta rättsligt samarbete***

Om du behöver information angående förutsättningarna för att få hjälp från en annan medlemsstat i ett specifikt fall, kan du vända dig till kontaktpunkterna i din medlemsstat eller använda EJN webbplats:

- ✓ *vid utfärdandet av en begäran om internationell rättslig hjälp*, för att få mer detaljerad information om de rättsliga kriterier som ställs i den anmodade medlemsstatens lagstiftning eller för att diskutera särskilda formella krav vid tillämpningen av Artikel 4 i EU:s konvention från 2000 . *Kompendiet* på EJN webbplats erbjuder möjligheten att skapa en begäran om internationell rättslig hjälp elektroniskt;
- ✓ *I verkställandefasen av en begäran om internationell rättslig hjälp*, för att få ytterligare information eller för att möjliggöra en korrekt framställan;
- ✓ *I händelse av en försening eller brist på genomförande av en begäran om internationell rättslig hjälp*, för att kontrollera hur det går med begäran i den anmodade medlemsstaten och/eller snabba på verkställandet genom ingripande av en nationell kontaktpunkt; eller
- ✓ *vid utfärdandet av en europeisk arresteringsorder*, kan du använda det formulär som tillhandahålls under EAW-sektionen på EJN:s webbplats, där du också kan hitta information om huruvida rambeslutet har genomförts samt, praktisk information om formulär, förklaringar och anmälningar från olika medlemsstater;
- ✓ *när du omgående behöver information om en EAW eller en begäran om internationell rättslig hjälp i mycket brådskande fall*;
- ✓ *när information behövs om huruvida EU:s rättsliga instrument i rättsligt samarbete i brottmål har genomförts, eller om relevanta praktiska dokument (dvs. underrättelser, handböcker, utvärderingsrapporter), via EJN-biblioteket på:*

<http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libcategories.aspx>

- **För att underlätta informationsutbyte mellan rättsliga myndigheter**

Genom att kontaktpunkterna inom EJM är åklagare och undersökningsdomare hos kan de ofta snabbt och informellt utbyta information om pågående utredningar, om frihetsberövade personer, om tidsfrister för frihetsberövanden samt om rättsliga beslut i specifika fall. Denna typ av informationsutbyte kan ibland medföra att någon formell begäran om internationell rättsligt hjälp inte behövs. Om du behöver sådan information för din utredning ska du, förutsatt att nationell lagstiftning tillåter sådan förfrågan, kontakta en EJM-kontaktpunkt och förklara varför du behöver informationen samt kort beskriva ditt ärende. Detta gäller särskilt i brådskande situationer.

- **För att få information om utredningsåtgärder**

EJM:s webbplats ger, med de s.k. Fiches Belges, en översikt av relevant nationell lagstiftning om utredningsåtgärder vad avser internationell rättslig hjälp. Om du behöver mer information kan du alltid fråga dina nationella EJM-kontaktpunkter.

II Vad är Eurojust?

Eurojust är en EU-myndighet som skapades 2002 för att stimulera och förbättra koordineringen och samarbetet mellan behöriga myndigheter i medlemsstaterna som hanterar allvarig gränsöverskridande brottslighet, såsom organiserad brottslighet, korruption, droghandel och terrorism.

Eurojust ligger i Haag. Eurojusts huvudsakliga uppgift är att underlätta internationell rättslig hjälp och verkställandet av instrument för ömsesidigt erkännande, såsom exempelvis den europeiska arresteringsordern.

Eurojust arbetar framförallt med samarbete mellan behöriga nationella myndigheterna i medlemsstater, men kan också samarbeta med länder utanför EU.

Vad kan Eurojust göra för dig?

Om du behöver hjälp från Eurojust bör du kontakta din nationella desk på Eurojust. Se Eurojust's webbplats för ytterligare information:

<http://eurojust.europa.eu/Pages/home.aspx>

Eurojust kan erbjuda all slag av praktisk hjälp:

- **Underlätta rättsligt samarbete**

Eurojust ger stöd till nationella myndigheter genom de nationella medlemmarna, debiterande nationella medlemmarna och de assisterande nationella medlemmarna, som alla kan underlätta kontakten mellan åklagarmyndigheter eller motsvarande i komplicerade ärenden, i brådskande fall eller i situationer där andra samsarbetskanaler sannolikt inte kan ge resultat inom den nödvändiga tidsramen.

Eurojust kan hjälpa till att få fram information om hur det går med en begäran om internationell rättslig hjälp eller andra instrument för ömsesidigt erkännande när andra

kommunikationskanaler (dvs. direkt kontakt mellan nationella myndigheter eller andra kommunikationskanaler) inte har varit framgångsrika.

Eurojust kan också ge stöd i brådskande ärenden. Eftersom Eurojustshuvuduppgift är att underlätta internationellt *rättsligt* samarbete, finns det andra kanaler för utbyte av polisinformation och informationsutbyte i underrättelsesyfte.

Eurojust får information om ett antal pågående utredningar och åtal i medlemsstaterna. Om Eurojust har fått sådan information, kan de förse nationella myndigheter med relevanta information om pågående ärenden i andra medlemsstater.

Eurojust kan också bistå praktiker genom att granska utkast till rättshjälpsframställningar ('kvalitetskontroll').

- ***Hjälpa till att förhindra eller lösa rättsliga konflikter***

I fall där mer än en medlemsstat har jurisdiktion, kan Eurojustkonsulteras för att hjälpa till med att förhindra eller lösa behörighetskonflikter genom icke bindande yttranden om vilken medlemsstat som bäst kan utreda eller åtala i fallet.

- ***Koordinera utredningar eller åtal***

När utredningar som pågår i två eller fler medlemsstater behöver koordineras, kan Eurojust genom organisationens struktur och erfarenhet av rättsligt samarbete, bistå genom att utbyta relevant information om ärendet. Eurojust hjälper också till att bedöma om en medlemsstat bör fortsätta med en separat utredning eller om de ska utredningen bör koncentreras till en eller flera medlemsstater.

Eurojust hjälper även till med att koordinera överenskommelser mellan myndigheter i berörda medlemsstater med hur, när och var de ska utföra en gemensam åtgärd eller väcka åtal.

- ***Organisera och stödja samordningsmöten och samordningscentrum***

Eurojust kan ordna samordningsmöten i Haag eller någon annanstans mellan utredare, åklagare och undersökningsdomare från olika medlemsstater. Samordningsmöten kan också omfattas av företrädare för rättsliga eller brottsbekämpande myndigheter i tredje länder, Europol och OLAF.

Samordningsmöten är ett mycket användbart verktyg som tillåter praktiker att utbyta information på sitt eget språk om angränsande utredningar och planera gemensamma åtgärder. Sådana frågor som inom ramen för det traditionella samarbetssystemet skulle ha tagit tid och resurser att lösa kan ofta lösas snabbt under dessa möten.

För närvarande står Eurojust för kostnader för resa till och boende i Haag för två deltagare från varje medlemsstat i Eurojust. Eurojust kan också organisera samordningscenter, vilka syftar till att stödja och samordna gemensamma åtgärder (dessa beslutas ofta på samordningsmötena) som måste genomföras samtidigt i olika medlemsstater. Dessa samordningscenter säkerställer samordning och överföring i realtid av information mellan behöriga myndigheter, till exempel när det finns ett behov av att genomföra husrannsakingar samtidigt i olika länder. Samordningscentret gör det också möjligt att lösa eventuella problem som kan uppstå när en EAW, husrannsakan eller beslag ska verkställas genom genom ändringar av begäran om internationell rättslig hjälp eller häktning.

Underlätta och stödja gemensamma utredningsteam

Eurojust kan hjälpa till med att upprätta gemensamma utredningsteam (JIT) och se till att de fungerar bra samt hjälpa till att utvärdera dem. Eurojust kan identifiera ärenden som är lämpliga för JIT. Vidare kan Eurojust ge värdefull rättslig och praktisk information, t.ex. om nationella lagar, praktiska hinder och goda exempel och hjälpa till i utformningen av JIT-avtal och operativa handlingsplaner. Om det anses fördelaktigt nationella medlemmar från Eurojust också ingå i JIT:en.

Eurojust kan även ge finansiellt stöd för en del av de kostnader som uppstår från JIT:en och/eller utrustning, såsom mobiltelefoner. Se följande webbplats för mer information:

<http://eurojust.europa.eu/Practitioners/Eurojust-Support-JITs/JITs/Pages/history.aspx>

- ***Samordna och underlätta förfrågningar om rättsligt samarbete till och från tredjestater***

Om du behöver kontakta en nationell myndighet i tredje land kan du kontakta den nationella desken på Eurojust. Eurojust har kontaktpunkter i omkring trettio olika tredje länder (inklusive Argentina, Brasilien, Indien, Thailand, Ryssland och Ukraina).

Eurojust har även samarbetsavtal med Norge, USA, Island, Schweiz, fd jugoslaviska republiken Makedonien och Liechtenstein. Sådana avtal kan även avse utbyte av personuppgifter. Dessutom finns det samarbetsåklagare från Norge och USA placerade vid Eurojust.

Mer information finns tillgänglig på Eurojust:s webbplats på:

<http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/Pages/agreements-concluded-by-eurojust.aspx>

III Vilken roll har ENCS?

ENCS håller för närvarande på att genomföras i medlemsstaterna. ENCS har två huvudfunktioner: 1) att säkerställa samordning av arbetet som genomförs av de olika korrespondenterna/kontaktpunkterna/experterna som är etablerade i kampen mot brottslighet, inklusive EJN National Correspondents och upp till tre EJN-kontaktpunkter; och 2) att underlätta för Eurojust att genomföra sina uppgifter i medlemsstaterna. Om man utser flera kontaktpunkter för Eurojust utses, ska en av dem vara ansvarig för driften av ENCS.

ENCS har bland annat till uppgift att 1) säkerställa att Eurojust:s ärendehanteringssystem får information från medlemsstaterna på ett effektivt och tillförlitligt sätt, 2) assistera nationella rättsliga myndigheter och praktiker med att avgöra om ett ärende ska till Eurojust eller EJN, och 3) assistera Eurojust nationella medlemmar med att identifiera behöriga myndigheter för verkställighet och förfrågningar om rättsligt samarbete och andra instrument för ömsesidigt erkännande.

IV EUROJUST eller EJM – vilken väg ska jag ta?

Både Eurojust och EJM står till ditt förfogande. Om du är osäker på vilken organisation du bör kontakta kan kontaktpunkterna inom EJM eller den nationella desken vid Eurojust lätt kontakta varandra. Det institutionella ramverket säkerställer således att din begäran om bistånd kommer att hanteras av den som är bäst lämpad. Det finns därför ingen anledning att kontakta båda enheterna med samma problem